

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2021/1082
Toplantı Tarihi/Sayısı : 31.3.2022/12
Karar Numarası : 2022/197
Başvuran : Y. O.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : İzmir 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I.BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın denetimli serbestlikten yararlanma şartlarını sağlamasına rağmen Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu tarafından talebinin reddedildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Kurumumuzca 02.11.2021 tarih ve sayı ile kayda alınan başvuru dilekçesinde başvuran tarafından özetle;

a. Koşullu salıverilme tarihinin 12.03.2022 olduğu ve 12.03.2021 tarihi itibarıyla denetimli serbestlik uygulamasından faydalanmak için tüm şartları taşıdığı,

b. Denetimli serbestlikten faydalanmak amacıyla 12.03.2021 tarihinde talepte bulunduğu ancak reddedildiği, ikinci altı aylık değerlendirme süreci sonunda 24.09.2021 tarihinde tekrar talepte bulunduğu bunun da reddedildiği,

c. Kaldığı kurumda aynı suçtan hükümlü olan hiç kimsenin denetimli serbestlikten yararlanmadığı ve kendileri denetimli serbestlikten yararlanamazken aynı şartları taşıyan başka kurumlardaki mahpusların bu haktan yararlanabildikleri, bu sebeple kendisinin nakil talebinde bulunduğu ancak doluluk nedeniyle nakil talebinin kabul edilmediği, başka kuruma gitmesi durumunda tahliye edilebileceği iddia edilmektedir.

3. Kurumumuza İzmir 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından iletilen 18.11.2021 tarih ve 2021/... sayılı yazılı görüşte özetle;

a. Terör suçlarından hükümlülerin cezalarının geri kalan kısmının 5275 sayılı Kanun'un 105/A sayılı maddesi uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına karar verilebilmesi için hükümlünün açık ceza infaz kurumuna geçme hakkını elde etmiş olması gerektiği, hükmün birinci fıkrasında, hükümlünün denetimli serbestlikten yararlanmasının en temel olarak açık ceza infaz kurumuna geçme hakkı elde etmesine ve iyi halli olması koşuluna bağlı tutulmuş olduğu, terör suçlarından hükümlü olup yargılama sırasında etkin pişmanlıkta bulunmayanların açık ceza infaz kurumuna ayrılabilmelerinin Açık Ceza İnfaz Kurumuna Ayrılma Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca toplam cezalarının üçte birini bu kurumlarda iyi hâlli olarak geçirmeleri ve koşullu salıverilme tarihine üç yıl veya daha az süre kalması gerektiğinin yanı sıra, aynı maddenin ikinci fıkrasının (ç) bendi gereğince, mensup oldukları örgütten ayrıldıklarının İdare ve Gözlem Kurulunca tespit

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

edilmesi ve koşullu salıverilme tarihine de 1 yıldan az süre kalmasına bağlı olduğu,

b. Hükümlünün ceza infaz kurumuna alındığı tarihten örgütten ayrı olduğuna dair beyan ettiği 03.11.2022 tarihine kadar, örgütten ayrı olduğuna ve örgütlü hükümlü/tutuklulardan ayrı kalmak istediğine dair herhangi bir beyanın olmadığı, infaz sürecinin son evresine gelindiğinde açık ceza infaz kurumuna veya denetimli serbestliğe ayrılmak için tarafsız koğuşa geçme talebinde bulunduğu, yasadışı FETÖ/PDY adlı silahlı terör örgütüne üye olma suçu nedeniyle barındırılan hükümlü/tutukluların yakınları tarafından emanet para hesabına para yatırıldığı, Kurumda aynı suç grubundan hükümlü olarak barındırılan hükümlü ile mektuplaştığının anlaşıldığı,

c. Bu doğrultuda İdare ve Gözlem Kurulunca hükümlünün mensup olduğu örgütten ayrıldığına ilişkin kesin bir kanaatin oluşmadığı dolayısı ile adı geçen terör örgütünden ayrılmadığı, beyanında samimi olmadığı ve örgütten ayrı olarak değerlendirilemeyeceği kararına varıldığı, bu nedenle şartları taşımadığı anlaşıldığından denetimli serbestlik tedbirleri kapsamında cezasının infazı işlemlerine yönelik değerlendirmesinin yapılmasına yer olmadığı, bahse konu değerlendirmeye hükümlünün itiraz etmesi üzerine, İzmir 1. İnfaz Hakimliği'nin 25.03.2021 tarih ve 2021/... sayılı gerekçeli kararı ile hükümlünün itirazının reddine karar verildiği, bunun üzerine başvuran tarafından İzmir 1. Ağır Ceza Mahkemesine itirazda bulunulduğu, mahkeme tarafından 07.05.2021 tarih ve 2021/... değişik iş sayılı kararı ile başvuranın itirazının reddine karar verilerek bahse konu kurul kararının onandığı böylece hükümlünün aktif terör örgütü üyesi olduğu tespit edildiğinden açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartlarına haiz olmadığı, dolayısı ile denetimli serbestlikten faydalanamayacağı,

ç. Başvuranın kurumda kaldığı süre zarfında birkaç kez nakil talebinde bulunmasına rağmen, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından ceza infaz kurumlarının kapasitelerinin dolu olması ve konumuna uygun ceza infaz kurumu olmaması dikkate alınarak taleplerin reddedildiği ifade edilmektedir.

4. Başvuranın muhatap kurumun cevabi yazısına ilişkin 20.12.2021 tarih ve 5157 Kurum sayısı ile kayda alınan yazılı görüşünde ise özetle; “Bulduğu kurumda denetimli serbestlikten yararlanamayanların, başka kurumlara naklinin akabinde tahliye olmalarının eşitsizliğe ve haksızlığa yol açtığı, iyi hal değerlendirmesi yapılırken soyut değil somut kriterlere bakılması ve kurumların birbiriyle çelişen kararlarının olmaması gerektiği, hiçbir zaman terör örgütlerine ve eylemlerine destek olmadığı için suçunu kabul etmediği ve bu nedenle örgütten ayrıldığına dair beyanda bulunmasının suçu kabul anlamına geleceği için kabul etmediği” iddia edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; “özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği” düzenlenmiştir.

7. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, “inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması” gerekmektedir. Aynı fıkranın (ç) bendine göre; başvuru, “Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı” yönünden incelenir.

8. Mezkûr Yönetmelik'in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67'nci maddesine göre; “Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara

ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; *“Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”* Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın denetimli serbestlikten yararlanma şartlarını sağlamasına rağmen ceza infaz kurumu İdare ve Gözlem Kurulunun aldığı olumsuz kararlarla denetimli serbestlikten yararlanamadığı iddiası, ceza infaz kurumu idaresinin yanıtları ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *“Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi halin belirlenmesi”* başlıklı 89'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; *“Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur.”* Aynı maddenin yedinci fıkrasına göre; *“İdare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmelere esas olacak ilkeler ve kurulun bu maddeye ilişkin çalışma usul ve esasları ile tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir.”*

11. Aynı Kanun'un *“Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı”* başlıklı 105/A sayılı maddesinin birinci fıkrasına göre; *“Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, hükmün infazına ilişkin işlemleri yapan Cumhuriyet başsavcılığının bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilebilir.”*

12. 02.09.12 tarihli ve 28399 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre; *“Hükümlülerden cezaları yüksek güvenlikli kapalı kurumlar veya diğer kapalı kurumların yüksek güvenlikli bölümlerinde infaz edilenlerden toplam cezalarının üçte birini bu kurumlarda iyi hâlli olarak geçiren ve koşullu salıverilme tarihine üç yıl veya daha az süre kalanlar açık kurumlara ayrılabilir.”* Aynı maddenin ikinci fıkrasının (ç) bendine göre; *“Açık kurumlara ayrılabilmek için, ayrıca; terör ve örgütlü suçlardan hükümlü olup, mensup oldukları örgütten ayrıldıkları idare ve gözlem kurulu kararıyla tespit edilenlerin koşullu salıverilme tarihine bir yıldan az süre kalması, şartı aranır.”* Denetimli serbestlik uygulamasından yararlanabilmek için açık ceza infaz kurumuna geçme hakkı elde edilmesi ve söz konusu hükmün şartlarının sağlanmış olması gerekir.

13. 29.03.2020 tarihli ve 31083 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 109'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; *“Hükümlüler, ceza infaz*

kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur.” Aynı maddenin altıncı fıkrasına göre; “Açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri bir yılı geçemez.”

14. 29.12.2020 tarihli ve 31349 sayılı Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik’in “Kurulun inceleme ve değerlendirme esasları” başlıklı 16’ncı maddesinin ilk fıkrasına göre; “Hükümlüler ceza infaz kurumlarında bulunduğu tüm aşamalarda; ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülükleri eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında; idare ve gözlem kurulu tarafından, iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere bir değerlendirmeye tabi tutulur.”

15. Aynı Yönetmelik’in “Kurul kararları” başlıklı 17’nci maddesinin ikinci fıkrasına göre; “Açık ceza infaz kuruma ayrılmaya, kalan cezanın denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına ve ceza infaz kurumundan doğrudan koşullu salıvermeye dair değerlendirmede hükümlünün iyi hâlli olmadığına karar verilmesi durumunda, hükümlü hakkında yapılacak bir sonraki değerlendirme tarihi kararda açıkça belirtilir. Yeniden değerlendirme süresi üç aydan az, bir yıldan fazla olamaz.”

16. Aynı Yönetmelik’in “Kararlara karşı başvuru” başlıklı 39’uncu maddesine göre; “İlgililer, ceza infaz kurumu idaresi ile idare ve gözlem kurulunun bu Yönetmelikte belirtilen kararlarına karşı, 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 5 ve 6 ncı maddelerinde yazılı usul ve esaslar çerçevesinde şikâyet ve itirazda bulunabilir.”

17. 16.05.2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu’nun “İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar” adlı 6’ncı maddesinin altıncı fıkrasına göre; “İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır.”

18. Yukarıdaki hükümler çerçevesinde; başvuranın denetimli serbestlik uygulamasından yararlanma talebi sonrası İdare ve Gözlem Kurulu tarafından değerlendirilmeye tabi tutulduğu, “mensup olduğu örgütten ayrıldığına ilişkin kesin bir kanaatin oluşmadığı dolayısı ile adı geçen terör örgütünden ayrılmadığı, beyanında samimi olmadığı ve örgütten ayrı olarak değerlendirilemeyeceği kararına varıldığı” yönünde Kurul değerlendirmesinin yapıldığı, Kurulun hükümlüyü açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, kalan cezanın denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak iyi halin belirlenmesine esas olarak yapılacak değerlendirmede yetkili olduğu, bu hususta hangi kriterlerin kullanılacağına kanun ve yönetmelikler ile belirlendiği ve ayrıca alınacak tüm kararlara karşı yargı yolunun açık olduğu görülmüştür.

19. Sonuç olarak, başvuranın denetimli serbestlikten yararlanma talebi neticesinde, mensup olduğu örgütten ayrıldığına ilişkin kesin bir kanaatin oluşmadığı, dolayısıyla terör örgütünden ayrılması konusunda samimiyetinin tasdikine dair İdare ve Gözlem Kurulunun olumsuz karar almasının mevzuat kapsamında kaldığı, alınan karara karşı başvuran tarafından İnfaz Hakimliği ve Ağır Ceza Mahkemesi nezdinde itiraz hakkının kullanıldığı, mahkemeler tarafından yapılan inceleme sonucu söz konusu kararın kesinleştiği, dolayısıyla başvuranın denetimli serbestlikten yararlanma şartlarını sağladığı ve buna rağmen ceza infaz kurumundan tahliye

edilmediği, başka bir kuruma gitmesi durumunda tahliye edilmiş olacağı yönündeki iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olduğu anlaşılmıştır.

20. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesine göre; “*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*” Açıklanan gerekçeler doğrultusunda başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle “**kabul edilmez**” olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
 2. Kararın taraflara tebliđine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
 3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,
- 31.03.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĐLU

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK

Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN

Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ

Üye

e-onaylıdır

Ünal SADE

Üye